

ЩЕ ОДНА ВТРАТА УКРАЇНСЬКОЇ БОЛГАРИСТИКИ

Ю. Л. Булаховська

Вікторія Олександрівна Захаржевська (24.11.1932–21.11.2012) була видатною постаттю в середовищі літературознавців-славистів другої половини ХХ – початку ХХІ століття, головним чином, у галузі *болгаристики*. Як відомо, її активна діяльність стосувалася не лише різних слов'янських літератур (болгарської, української, російської та польської), а й інших галузей філологічної науки – мовознавства й фольклористики.

Згадаймо й пізнішу активну організаторську роботу Вікторії Олександрівни в *контексті славистичних досліджень в Україні* – по лінії педагогічній, викладацькій та навіть письменницькій (як обдарованої *поетеси*), а також як кваліфікованого *перекладача* й *упорядника* багатьох видань, стосовних болгаристики.

У 1954 році Вікторія Олександрівна закінчила слов'янське відділення філологічного факультету Київського державного університету імені Тараса Шевченка. За своїм безпосереднім фахом вона була полоністом, але пізніше зосередилася на вивченні саме болгарських літературних явищ ХХ століття, а також болгарських літературних взаємин з іншими слов'янськими літературами. У колі її зацікавлень було й *мистецтво*: музичне й образотворче.

Вікторія Олександрівна Захаржевська була авторкою численних статей у періодичному виданні «*Слов'янське літературознавство й фольклористика*» (18 випусків); вибраних статей, присвячених болгарській тематиці, під поетичною назвою «*Симфонія муз*», опублікованих у видавництві «Поэзия» при журналі «Ренессанс» (2008 р.); статей-доповідей (індивідуальних та колективних) на Міжнародних з'їздах славистів, де вона брала активну участь, зокрема, як доповідач (колективна доповідь українських філологів на чолі з М. Т. Рильським у 1964 році; колективна доповідь у співавторстві з Ю. Л. Булаховською та І. Ю. Журавською на Міжнародному з'їзді славистів у Києві (1983 р.) про літературні зв'язки й жанрові особливості слов'янських літератур ХХ ст.); авторкою багатьох статей у періодичному виданні кафедри слов'янської філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка під назвою «Компаративні дослідження слов'янських мов і літератур пам'яті академіка Леоніда Булаховського», де є окремі розділи, присвячені мовознавству й літературознавству. Щодо статей В. О. Захаржевської, то їхня *тематика* є надзвичайно різноманітною, наприклад: Леся Українка і культурний світ; типологія зіставлення творчості Благі Димитрової і Ліни Костенко; сучасний театр – мала сцена тощо.

Головний *літературознавчий доробок* В. О. Захаржевської – це її монографічні дослідження в галузі болгарської літератури ХХ століття: «Болгарська революційна поезія 30-х – початку 40-х років ХХ-го століття» (1971 р.); «Димитр Димов» (1978 р.); «Людмил Стоянов» (1982 р.); «Українсько-болгарські літературні взаємини ХХ століття» (1989 р.). Вона – одна з авторів фундаментальної колективної праці «Українська література в загальнослов'янському і світовому літературному контексті» (в 5 томах). Це дослідження, здійснене під егідою академіка Г. Д. Вервеса, незаслужено залишилася поза увагою української наукової філологічної громадськості (з технічних та ідеологічних причин).

В. О. Захаржевська *переклала* українською мовою окремі твори Р. Димова, П. Вежинова, К. Калчева, Б. Райнова, Е. Станева, Й. Радичкова, В. Зарева та інших авторів.

В. О. Захаржевська – кандидат філологічних наук (1981 р.); з 1980 р. – учений секретар Українського комітету славистів. З 1957 р. протягом багатьох років вона працювала науковцем у відділі слов'янських літератур Інституту літератури імені Т. Г. Шевченка Національної Академії наук України; потім – в Інституті фольклору й етнографії ім. Т. Т. Рильського цієї ж академічної установи.

Протягом останніх років свого життя В. О. Захаржевська працювала *викладачем* у приватному Київському славистичному університеті. Вона була нагороджена болгарським орденом Кирила і Мефодія (1976 р.).

Померла Вікторія Олександрівна несподівано, прямо напередодні свого вісімдесятиріччя, якого нетерпляче чекала. Вважаю, що вона була видатною болгаристкою післявоєнної доби й активним організатором славистики в Україні. Як особистість Вікторія Олександрівна заслуговує на повагу й пам'ять.